

Handläggare: Lisbeth Oulis
Telefon: 08-508 02 340

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Samlad strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare. Förslag på samarbete med en ansökan till Socialstyrelsen om inrättande av en försöksverksamhet med sprutbyte

Remiss från kommunstyrelsen – rotel VII (KS-dnr 325-940/2010)

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Olle Johnselius
Stadsdelsdirektör

Sakir Demirel
Verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

I remissen ställs frågor på en mängd områden som ska belysa eventuella konsekvenser av ett gemensamt projekt med landstinget för att starta en försöksverksamhet med ett sprutbytesprogram på en plats under fyra år.

Förvaltningen har begränsad erfarenhet av motivationsarbete och behandling för personer med ett aktivt intravenöst missbruk, men har i remissvaret ändå försökt belysa möjliga konsekvenser samt områden som kan ha betydelse för det lokala arbetet i ett sådant projekt.

Bilagor:

1. PM från stadsledningskontoret/förnyelseavdelningen 2010-11-24
2. Skrivelse från hälso- och sjukvårdsdirektören 2010-07-16

Remissbehandling

Kommunstyrelsen har remitterat en av stadsledningskontoret upprättad promemoria "Frågeställningar sprutbyte" daterad den 24 november 2010 till samtliga stadsdelsnämnder, social- och arbetsmarknadsnämnden samt stadsledningskontoret för yttrande senast den 28 februari 2011. Promemorian bifogas (bilaga 1).

Frågeställningar om sprutbyte

Av stadsledningskontorets promemoria framgår att landstingsfullmäktige den 21 juni 2010 fattade beslut om att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att starta en försöksverksamhet med ett sprutbytesprogram på en plats under fyra år. I skrivelse den 16 juli 2010 till kommunstyrelsen i Stockholms stad från landstingets hälso- och sjukvårdsdirektör inbjuds staden att delta i nämnda projekt och bereda en ansökan till Socialstyrelsen. Skrivelsen bifogas (bilaga 2). Staden behöver ta ställning till om den ska delta i ett sprutbytesprojekt. Enligt stadsledningskontorets promemoria förväntas remissinstanserna belysa ett antal frågeställningar som i huvudsak rör smittspridning, vård, vetenskaplig utvärdering samt kommunikation och information.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har begränsad erfarenhet av behandlingsinsatser för intravenösa missbrukare. De vanligaste målgrupperna vid förvaltningens missbruksenhet är personer som använder cannabis, kokain, subutex och/eller bensodiazepiner, d.v.s. missbruk som inte är intravenöst. För närvarande finns 45 personer aktuella som har eller har haft ett injektionsmissbruk av amfetamin eller heroin. Av dem är "endast" 5 - 6 personer inne i ett aktivt injektionsmissbruk. Cirka 20 av de 45 personerna som är eller har varit intravenösa missbrukare deltar i s.k. underhållsbehandling med metadon eller subuxone. Situationen för de övriga 20 varierar. En del är helt drogfria och bor i tränings- eller försöklägenheter, en del avtjänar fängelsestraff eller vårdas enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV) eller lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och några är i missbruk men injicerar inte längre.

Erfarenheterna av metadonprogrammet för missbrukare är att centralt placerade program eller insatser ställer mycket stora krav på samverkan. Den som missbrukar ska utöver den medicinska behandlingen få stöd och hjälp i sin sociala situation av den stadsdelsförvaltning han/hon tillhör. Det är inte ovanligt att de inblan-

dade vårdgivarna inte befinner sig i samma "arbetsprocess" och att patienten/klienten därmed kan få olika och motstridiga budskap.

Den centralt placerade metadonmottagningen har ibland problem med att den emellanåt blir en "samlingsplats" för personer med missbruk.

När det gäller sprututbytesprogram reses ofta farhågan att målgruppen intravenösa missbrukare samtidigt byter använda sprutor med andra missbrukare. Inför stadens eventuella deltagande i ett sprututbytesprogram bör de erfarenheter som finns från andra kommuner som arbetat med sprututbytesprogram, t.ex. Malmö, studeras.

När det gäller smittspridningen bland intravenösa missbrukare, har förvaltningen ingen säker uppfattning om hur stort detta problem är. Förvaltningen har ett samlokaliserat samarbete med landstingets beroendevård. I det lokala perspektivet finns inget som indikerar att smittspridningen har ökat eller utgör ett allvarligt hälsoproblem bland de injektionsmissbrukare som förvaltningen har kontakt med. Det innebär förstås inte att hälsoproblemen inte finns i staden bland de injektionsmissbrukare som förvaltningen inte har kontakt med, men som kanske ändå faller inom förvaltningens ansvarsområde. Om förvaltningen på annat sätt ska nå fler från denna målgrupp, skulle det krävas ett mer omfattande uppsökande arbete än vad som är möjligt idag.

Om staden beslutar att delta i ett samarbete med Stockholms läns landsting i en försöksverksamhet med sprututbyte, bedömer förvaltningen att de olika behandlingsinsatser som redan står till buds även kan tillgodose den eventuellt "nya" målgruppen. Däremot kan särskilda behandlingsprogram behöva utvecklas. Det blir särskilt angeläget att utveckla motivationsarbetet för att de missbrukare som kommer till sprututbytesprogrammet ska vända sig till "sina" stadsdelsförvaltningar och ta emot stöd och vård. Om målgruppen på lokal nivå skulle bli avsevärt större än den är idag, kommer detta att kräva ytterligare resurser - särskilt med tanke på det samarbete som behöver upprättas för att motivera till vård.

Många frågeställningar i remissen avser områden där förvaltningen har ingen eller begränsad erfarenhet eller är av medicinsk art och bör riktas till landstinget, t.ex. avseende provtagning, tester och vaccinationer.

I frågor om aspekter på vetenskaplig uppföljning och utvärdering samt hur information och kommunikation ska utformas inför ett eventuellt projekt, hänvisar förvaltningen till verksamheter i staden som har kompetens och erfarenhet på området. Erfarenheter av sprututbytesprogram i andra kommuner, t.ex. från Malmö, kan sannolikt också belysa och besvara vissa av frågeställningarna.
